S.U.G College Of Education, Vasna, Ahmedabad

અભ્યાસક્રમ વિકાસના સિધ્ધાંતો

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન

Dr. Kiranben Jayantilal Patel,
Adhyapak S.U.G College Of Education, Vasna, Ahmedabad

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન નો અર્થ-સંકલ્પના

- કોઈ વસ્તુ કે પ્રક્રિયા નું મૂલ્ય નક્કી કરવું એટલે મૂલ્યાંકન
- શૈક્ષણિક ધ્યેયો વિધાર્થી પક્ષે કેટલે અંશે સિદ્ધ થયા તે જાણવાની પદ્ધતિસરની પ્રક્રિયાને મૂલ્યાંકન તરીકે ઓળખાવી શકાય
- અભ્યાસક્રમ કેવો છે અને કેવો હોવો જોઇએ તે બંને વચ્ચેની કડી એટલે અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન
- અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન એટલે વિકસિત કરેલ અને અમલીકરણ પામેલ અભ્યાસક્રમ કેટલા અંશે અપેક્ષિત પરિણામ લાવવામાં સક્ષમ છે તે નક્કી કરતી પ્રક્રિયા
- અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન માં અભ્યાસક્રમ વિકાસ ની બધી જ પ્રક્રિયા શિક્ષકનું કાર્ય,અધ્યાપન કૌશલ્ય,વર્તન, સિધ્ધિ જેવી બાબતોને આવરી લેવાય છે

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન નું સ્વરૂપ

- ક્રમબદ્ધતા
- વસ્તુનિષ્ઠતા
- વિશ્વસ નિયતા
- યથાર્થતા
- વ્યવહારિકતા
- વ્યાપકતા

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન- ઉદ્દેશો/મહત્વ/જરૂરિયાત

- નવા અભ્યાસક્રમનો વિકાસ કરવો
- અમલીકરણ વખતે અભ્યાસક્રમ ની સમીક્ષા કરવી
- વર્તમાન અભ્યાસક્રમ સુધારણા માટે તેમાં સમાવિષ્ટ મૃત બાબતોને દૂર કરવી
- અભ્યાસક્રમ ની અસરકારકતા શોધવી

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન ના સ્રોતો

- વિદ્યાર્થીઓ
- શિક્ષકો
- વિષય નિષ્ણાતો
- અભ્યાસક્રમ નિષ્ણાતો
- નીતિ ઘડનારા
- સમુદાય
- અભ્યાસ છોડી દીધેલા વિદ્યાર્થીઓ
- નોકરીદાતાઓ અને ઉદ્યોગ સાહસિકો

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન ના પ્રકારો

- ડો. પાસી ના મતે અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન ના મુખ્ય બે પ્રકારો ની પડે છે

1. વિકાસાત્મક /રચનાત્મક મૂલ્યાંકન: વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન એટલે અભ્યાસક્રમના આયોજન અને વિકાસ ના તબક્કા દરમિયાન થતું મૂલ્યાંકન. વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન બે સ્તરે કરવામાં આવે છે 1.અભ્યાસક્રમ અમલીકરણની પ્રક્રિયા સ્તરે 2. અભ્યાસક્રમની નીપજના સ્તરે

2. સંકલ્પનાત્મક/ સ્વરૂપીય મૂલ્યાંકન: સત્રના અંતે વિદ્યાર્થીઓના પક્ષે શિક્ષણની સ્થિતિ જાણવા માટે આ મૂલ્યાંકન પ્રયોજી શકાય છે. ઉપરાંત તેનો ઉપયોગ અભ્યાસક્રમ અંગેના નીતિ ઘડતર માટે પણ કરવામાં આવે છે

અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન પાસાઓ

- પૂર્વ કસોટી ઉત્તર કસોટી
- માનસ સંદર્ભ કસોટી અને મુલક સંદર્ભ કસોટી
- વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન: 1. અભ્યાસક્રમ વિકાસની પ્રક્રિયાના સ્તરે પ્રક્રિયા મૂલ્યાંકન   2. અભ્યાસક્રમ અમલીકરણના સ્તરે
- અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન ની પદ્ધતિઓ: બે પ્રકારે થાય છે

  1. અભ્યાસક્રમ વિકાસ દરમિયાન નું મૂલ્યાંકન

  2. અભ્યાસક્રમ અમલીકરણ દરમિયાન નું મૂલ્યાંકન